

**ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІЗНАННЯ ВСЕСВІТУ
ТА ВИХОВАННЯ ДУХОВНИХ ЛЮДЕЙ
КОСМІЧНО-ІНОПЛАНЕТНОГО МАЙБУТНЬОГО**

Н. В. Полщук – к. тех. н., доц.,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)

E-mail: pnv202@ukr.net

В статті предметом дослідження є перспективи подальшого пізнання світу та науково-технічного і технологічного розвитку цивілізації в епоху сучасного інформаційно-високотехнологічного прогресу. Обґрунтовується, що тільки в єдності розуму і духовності людства можливе космічно-інопланетне майбутнє нашої цивілізації. Вияснено, що стратегічна мета філософії освіти – це формування космічно-інопланетного типу особистості як образу людини майбутнього. Пропонується концепція доведеної високодуховно-моральної особистості як образу людини космічно-інопланетного майбутнього, який система освіти та філософія освіти повинні виховувати уже сьогодні.

Ключові слова: наука, освіта, техніка, технології, розум, духовність, моральність, інформаційно-високотехнологічний прогрес, космічно-інопланетна цивілізація, образ людини майбутнього.

**ФИЛОСОФСКО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ
ПОЗНАНИЯ ВСЕЛЕННОЙ И ВОСПИТАНИЕ ДУХОВНОГО ЧЕЛОВЕКА
КОСМИЧНО-ИНОПЛАНЕТНОГО БУДУЩЕГО**

Н. В. Полищук – к. тех. н., доц.,
Ровенский государственный гуманитарный университет
(г. Ровно, Украина)

В статье предметом исследования являются перспективы дальнейшего познания мира и научно-технического развития цивилизации в эпоху современного информационно-высокотехнологического прогресса. Обосновывается, что только в единстве разума и духовности человечества возможно космично-инопланетное будущее нашей цивилизации. Подтверждено, что стратегическая цель философии образования – это формирование космично-инопланетного типа личности как образа человека будущего. Предлагается концепция совершенной высокодуховно-нравственной личности как образа человека космично-инопланетного будущего, который система образования и философия образования должны воспитывать уже сегодня.

Ключевые слова: наука, образование, техника, технологии, разум, духовность, нравственность, информационно-высокотехнологический прогресс, космично-инопланетная цивилизация, образ человека будущего.

PHILOSOPHY-EDUCATIONAL PROSPECTS OF KNOWLEDGE
OF THE UNIVERSE AND EDUCATION OF THE SPIRITUAL PERSON
SPACE-PLANETARY THE FUTURE

N. V. POLISHCHUK is a Ph.D. in Engineering, assistant professor
Rivne State Humanitarian University
(Rivne, Ukraine)

In clause an object of research are prospects of the further knowledge of the world and scientific and technical development of a civilization during an epoch of modern information-highly technological progress. Proves, that only in unity of reason and spirituality of mankind it is possible space-planetary the future sew civilizations. It is confirmed, that the strategic purpose of philosophy of formation is a formation space-planetary type of the person as image of the person of the future. The concept of the perfect spirituality-moral person as image of the person space-planetary the future which the education system and philosophy of formation should bring up already today is offered.

Keywords: a science, formation, technics, technologies, reason, spirituality, morals, information-highly technological progress, space-planetary a civilization, an image of the person of the future.

Сьогодні глобалізація й інші планетарні явища є наслідком того, що нові здобутки людства, насамперед інформаційно-високотехнологічні (ІВТ), актуалізували визначальні й життєво важливі аспекти існування людства.

Актуальність даного дослідження зумовлена фундаментальними змінами взагалі та в духовно-моральному стані, зокрема, в життєдіяльності людського суспільства (особливо молоді), під впливом інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП), які відбуваються на сучасному етапі розвитку цивілізації та стосуються життєво важливих інтересів всього людства і кожної людини зокрема. Серед основних факторів, які обумовлюють негативні тенденції в розвитку людини і суспільства на сучасному етапі? вчені відзначають наступні: екологічну і кліматичну обстановку, які під впливом негативної техногенної діяльності людства перетворюються в агресивні середовища і включають у себе надзвичайно сильні мутагенні фактори; до того ж ряду включаються і космічні процеси та іонізуючі випромінювання; вплив сильних енергетичних полів та інформаційних процесів в ІВТ суспільстві є настільки тотальним, що високотехнологічний характер енерго-інформаційного впливу загрожує денатуралізацією зовнішнього і внутрішнього середовища людства, виникненням людини безособової (мережевої); підсилюється дія антикультури, спровокованої розвитком енерго-інформаційних технологій, які в безліч разів збільшують можливості впливу засобів масової комунікації. Антикультура проявляється в культурі заперечення всіх форм суспільної свідомості, починаючи з стійкого світогляду, наукових знань, почуття прекрасного і закінчуючи духовністю і мораллю, ментальністю та вірою. Отже, на межі тисячоліть все драматично співпало, сконцентрувалося в духовності людини – в цій ледве помітній у масштабах Всесвіту антропокосмічній точці.

Кожна людина – носій духовної космічної енергії. Тобто кожна людина містить у собі весь Всесвіт, як і кожна частинка несе в собі всю цілісність. Енергія космічного духу не має початку і кінця, і тому вдосконалення людини безмежне. Вплив космосу на розвиток життя і цивілізації на Землі – це достовірно встановлений факт. Класичними в цій області можна назвати роботи В. Вернадського, Д. Голдсмита, В. Казначєва, Т. Оуена, К. Ціолковського,

А. Чижевського, Й. Шкловського та ін. Про образ людини майбутнього як планетарно-космічну особистість писали: О. Базалук, В. Бех, В. Вернадський, О. Горський, А. Макаренко, В. Муравйов, С. Пеунова, А. Печчеї, М. Сетницький, О. Сухово-Кобилін, М. Федоров, П. Тейяр де Шарден та інші. К. Цюлковський зауважив, що людина живе життям космосу більше, ніж життям земним.

Атомна і термоядерна енергія, початок космічної ери, а в майбутньому й переселення людей у космос на інші планети Всесвіту, бо на Землі, у зв'язку з перенаселенням і надтяжкою екологією і зіпсутим кліматом, бракуватиме життєвого простору, енергії, природних, продовольчих і енергетичних ресурсів – такі реалії ХХІ ст. Тому вже нині через освіту і виховання необхідно формувати образ людини майбутнього – космічно-інопланетну особистість, адже тільки в межах нашої Галактики налічується біля 40 мільярдів планет. Створення філософії заселення цих планет і відповідного космічно-інопланетного образу такого космічного першопрохідця, який зможе спілкуватися з інопланетянами і переймати та використовувати їх досвід на благо людства має стати стратегічною метою філософії освіти [Філософія: сучасність і ретроспектива, 2013: с. 107–119].

З соціально-філософської точки зору, енерго-інформатизацію і технологізацію суспільства варто розглядати як глобальний цивілізаційний процес, який уже сьогодні справляє суттєвий вплив практично на всі області життєдіяльності людини і суспільства, зокрема, прискорення освіти (випереджаючої освіти), а в подальшому буде визначати і все духовно-моральне обличчя глобального ІВТ суспільства – нової цивілізації ХХІ ст. Як показала практика життя, відзначені вище негативні зміни часто приводять до суттєвого погіршення духовно-морального стану, перш за все молоді, і в результаті катастрофічно проявляться в майбутньому ІВТ суспільстві ХХІ ст. втратою духовних і моральних норм, що значно загальмує суспільний прогрес, а то й приведе до апокаліпсису. Ректор Московського гуманітарного університету І. Ільїнський сучасну цивілізацію визначає як колицку специфічної «культури смерті», яка неминуче веде людство до самознищення, зумовленого не стільки боротьбою за території і ринки, скільки прірвою між прогресом культури матеріальної і культури духовної. Цей стан він назвав «глобальним абсурдом» за межею сенсу життя.

Проблема цілісної духовно-моральної особистості не була розв'язана попередніми поколіннями вчених і філософів. Більше того, теоретики Римського клубу вважають, що криза людства є логічним наслідком духовно-моральної кризи людини і зумовлена проблемами та протиріччями минулої науково-технічної революції (НТР) і сучасним ІВТ НТП. Усунення духовно-моральної кризи людини сприятиме усуненню антропологічної кризи в глобальному масштабі. Тільки висока духовність врятує людство [Поліщук, 2012].

Якщо раніше в гуманістичній екзистенціальній філософії людина розглядалася як біосоціальна, роздроблена істота, то нині необхідно звернутися до розуміння людини як «духовно-душевної монади». Це може забезпечити філософія освіти. Наука і освіта покликані все яскравіше висвітлювати перспективи майбутнього, що стрімко насуваються. Вони ж необхідні і для того, щоб космічно-інопланетне мислення стало загальним набутком громадян майбутнього суспільства [Polishchuk, 2013: p. 167–170].

Артур Кларк ще в 1960 р., взявши за основу «Профілі майбутнього» («Profiles of the Future»), вказав, коли і що на його думку може бути досягнуто людством з різних розділів науки і техніки. Ось деякі уривки з його цікавої таб-

лиці: 1980 р. – висадка людей на планети; 1990 р. – оволодіння термоядерною енергією; 2000 р. – заселення планет, добування корисних копалин з моря, штучний розум; 2010 р. – керування погодою; 2020 р. – управління спадковістю, апарати для зондування міжзоряного простору; 2030 р. – встановлення контактів з позаземними цивілізаціями; 2050 р. – анабіоз (засипання людини на багато років); 2060 р. – штучне життя (створене в пробірці); 2070 р. – управління кліматом; 2090 р. – безсмертя; 2100 р. – зустріч з інопланетними розумними істотами.

Звичайно, щось здійсниться значно швидше, щось зовсім не відбудеться. Будуть епохальні події, які в Кларка зовсім не відзначені. Але все ж «гарячі точки» Кларк в основному відчув вірно. Рано чи пізно це та інше здійсниться, але при умові, що не відбудеться термоядерної чи іншої все знищуючої війни і наше суспільство буде глибоко духовним.

Інтелект-технології не тільки кардинально підсилять когнітивні здатності людини, але й наділять її надлюдськими здібностями. Практика апгрейдингів індустрії комп'ютеринг-технологій лежить в основі становлення суперіндустріальної цивілізації. Електронна ера – це час наростаючої лавини науково-технічних переворотів, які кардинально змінюють усі сфери життєдіяльності планетарної цивілізації [Філософія: современность и ретроспектива, 2013: с. 120–132].

Якщо говорити про довгострокові тенденції науково-технічної і технологічної діяльності людства, то тут головним уявляється подальше освоєння космосу. Воно, певно, буде йти по трьох напрямках.

Перше – допомога Землі з космосу. Будуть створюватися все більш крупні й досконалі, довговічні, багатоцільові орбітальні станції, які будуть призначені розв'язувати задачі картографічні й екологічні, геологічні і океанографічні, метеорологічні і геофізичні, ретрансляційні і навігаційні, здійснювати в промислових масштабах виробничі процеси, які вимагають невагомості, служитимуть стартовими площадками для польотів до інших планет, забезпечуватимуть дослідження в галузях космічної медицини і біології, будуть місцем тренування космонавтів і, напевно, виконуватимуть ще багато інших функцій. До цього ж напрямку варто віднести сотні і тисячі все більш крупних і складних супутників-автоматів. Є проекти для освітлення земної поверхні в нічний час сонячним світлом (як і закриватися від нього), відбитим величезними дзеркалами з полімерних плівок.

Другий напрямок – польоти до інших небесних тіл. Люди детально вивчать одну за іншою планети Сонячної системи, а деякі з них й освоють. Це буде епоха таких подорожей і таких відкриттів, перед якими зблідніють всі подорожі і відкриття минулих часів. Відомий вчений Г. Ідліс говорить: «Освоєння космосу – це не забаганка людства, збудораженого потужністю сучасних науково-технічних можливостей, а природна необхідність забезпечити своє майбутнє». На Землі людству просто буде бракувати місця, матеріалів, джерел енергії.

Тому третій напрямок освоєння космосу – переселення людства на близькі й далекі планети для постійного проживання. К. Е. Ціолковський писав: «Людство не залишиться вічно на Землі, але в погоні за світлом і простором спочатку несміливо проникне за межі атмосфери, а потім завоює собі весь навколосонячний простір». Але на жаль, нині військово-промислові комплекси великих держав зайняті розробкою зоряних війн, тобто програмою знищення людства з космосу.

Американський професор фізики Джерард К. О'Нейл запропонував проекти декількох варіантів споруд для постійного проживання в космосі, для реалізації яких достатньо сьогоденного рівня космічної техніки. Хвилює його вартість. Тільки один екземпляр самого маленького циліндра за попередніми розрахунками обійдеться в 30 мільярдів доларів. Але відкинемо питання вартості. Чи не трапиться так, що і техніка дозволяє, і кошти знайшлися, а от люди ще не готові духовно і морально? Територіальні претензії, проблеми харчових продуктів і все інше цезнуть, коли в світі пануватиме гуманізм [Поліщук, 2013e: с. 68–79], взаємна духовна повага як у перших християн. Буде духовна рівність – нам надовго ще вистачить і місця і продуктів навіть на Землі. Хоча прогнози Джерарда К. О'Нейла зовсім інші: «Я бачу три виходи для цивілізації, яка досягла нашої стадії розвитку. Перший – застій, другий – самознищення, і третій – експансія в космос за допомогою космічних колоній» [О'Нейл, 1979].

І все ж кількість людей навіть при повній духовності їх буде зростати. І, отже, момент розселення в космос настане. Справа ця реальна, перспективна, те, що сьогодні нам не під силу, буде можливим завтра, але тільки при повній духовності суспільства. Одним словом, технічна і технологічна здійснимість проекту О'Нейла змушує нас рахуватися з принципіальною можливістю розселення людства за межі Землі. При цьому з'явиться можливість зустріти інопланетний розум не обов'язково на самих планетах. Він може зустрітися і в їх «околицях». Але наскільки широкі будуть ці «околиці»?

Американський астрофізик Ф. Дайсон заглядає в майбутнє значно далі, ніж О'Нейл, у крайньому разі на тисячоліття [Дайсон, 1984: с. 120–128]. Він пише: «Наш Всесвіт найбільш цікавий із всіх існуючих всесвітів і наше призначення як людських істот полягає в тому, щоб пізнати його і здійснити його освоєння на практиці». Наслідуючи ідею «сонячних поселень» К. Ціолковського, Дайсон вважає, що людство, розселяючись у космос, в кінці кінців, прийде до того, що побудує величезну систему супутників Сонця, які будуть рухатися навколо нього приблизно на рівні планети Юпітер. Матеріалом для виготовлення цих супутників будуть служити астероїди. Маючи форму пластин, супутники будуть літати кожний по своїй орбіті, але в сумі, подібно до своєрідних «лусочок», утворять ніби сферу, діаметром з орбіту Юпітера, з Сонцем у центрі. Людство буде жити на внутрішній поверхні цієї сфери. Малесенька планета Земля перехоплює лише одну стомільярдну сонячної енергії. Сфера Ціолковського–Дайсона своєю внутрішньою поверхнею перехопить всі сонячні промені. Людство отримає в мільярди разів більше сонячної енергії. Ф. Дайсон вважає, що такі сфери – дуже ймовірна форма існування багатьох цивілізацій у стадії розквіту, так званих суперцивілізацій. Виявити сферу Ціолковського–Дайсона в чорній безодні космосу нелегко – темна куля, але трохи тепла. І Дайсон пропонує шукати теплі точки в чорному Всесвіті за інфрачервоним випромінюванням від них.

За словами Ф. Дайсона: «Людство потребує більш широкого і більш вільного життєвого простору. Ми живемо не хлібом єдиним. Основна проблема нашого майбутнього – не економічна, а духовна – це проблема різноманітності» [Дайсон, 1984: с. 123–128]. За Ф. Дайсоном, приблизно до 2050 р. в основі широкомасштабних технологій будуть лежати відкриття, які уже зроблені [Дайсон, 1991]. І тільки після 2050 р. можна розраховувати на технології (генна інженерія, штучний інтелект і освоєння космічного простору), які базуються на принципах, невідомих сучасній науці (молекулярна біологія, нейрофізіологія,

космофізика). Саме ці три технологічні революції будуть змінювати умови життя людини протягом століття, що настає.

Звичайно, в освоєнні космосу багато дивного обіцяє нам кібернетика. Не тільки фантасти, але й багато вчених говорять, що в майбутньому цілком можливо штучні істоти з кібернетичним мозком, здатні до самостійних дій, але незмірно більш витривалих і довговічних порівняно з людиною. Перші самоходи вже бродять по Місяцю і Марсу. На черзі наступні планети.

В подальшому автомати, запрограмовані на всі мислимі випадки, зможуть, перебуваючи ніби в летаргічному сні, протягом тисяч років перетинати величезні простори Всесвіту і вести переговори з інопланетянами. Вони набагато розширять можливості людини. ІВТ НТП, звичайно, обіцяє нам у майбутньому дивні речі, про які ми навіть ще не читали в кращих творах письменників-фантастів. Але хіба можна уявити собі всі ці чудеса без соціального фону, без духовних людей майбутнього? Звичайно, перш за все уявляється своєрідна «ланцюгова реакція». Виробничі потужності, які звільнилися від виготовлення зброї, переключаться на мирну продукцію. Благополуччя людей різко зросте. Вони зможуть більше часу виділяти на задоволення духовних потреб. Створюються різноманітні умови для розквіту особистості. Підвищиться культура людей, підсилиться їх потреба жити загальними інтересами. Основною метою людства стане подальше безупинне, все більш глибоке пізнання світу і себе в ньому. Пізнання засобами філософії, науки, техніки і технології, мистецтва. Пізнання в процесі безперервного перетворення природи і себе. Перетворення, щоб повнокровнішим було життя. А жити, щоб далі розгадувати захоплюючі таємниці нескінченного Всесвіту. І ще одна думка: про співвідношення еволюції соціальної і науково-технічної та технологічної. Вже сьогодні нам зрозуміло, особливо на прикладі СОІ – зоряних війн, як важливо контролювати ІВТ НТП, спрямовуючи його досягнення тільки на благо людей, не допускаючи до них людиноненависників і тих, хто прагне наживи. Треба покласти, що в майбутньому це стане обов'язковим атрибутом у будь-якій соціальній системі.

Розвиток науки і техніки, технології, використання їх можливостей завжди будуть підкорятися головній меті – духовному і соціальному прогресу людства, збереженню його екологічних і кліматичних перспектив. Всі досягнення ІВТ НТП будуть цивілізовано використовуватися на користь всьому людству в розв'язанні глобальних економічних, екологічних, енергетичних, продовольчих, медичних і інших завдань. Але така перспектива можлива, коли ми кардинально поліпшимо «технологію мислення», одухотворимо його. Те, що віки й тисячоліття було надбанням небагатьох – передова «технологія мислення», те, обов'язково має стати загальною можливістю і загальною вимогою життя. Якщо науково-філософська культура розумової праці не стане масовою, а в перспективі і загальним надбанням, ми не впораємося з проблемами, не вистачить сил. З іншого боку, повинна швидко вдосконалюватися сама «технологія мислення». Зокрема, це системний підхід, системний аналіз тощо.

Варто також нагадати, що можливим джерелом конфліктів між народами в найближчому майбутньому будуть вже не економічні чи політичні проблеми, а протиріччя між цінностями різних культур і намагання їх відстояти (несумісність менталітетів окремих людей, націй і народів). Ніякий інший розвиток – економічний, науково-технічний, інформаційний чи технологічний – не зможе вивести людство з історичної безвиході (краху цивілізації), якщо він не буде підкріплений духовно-моральною революцією, яка приведе до перебу-

дови свідомості, духовно-моральних якостей і цінностей всіх людей на планеті Земля [Полищук, 2013а: с. 160–169].

Для збереження майбутнього потрібний новий тип особистості – космічно-інопланетний, який би відчував відповідальність за життя всієї планети Земля й усвідомлював би безперспективність свого існування, не осяяного світлом великих духовно-моральних ідей. Світом мають правити не політики, а філософи, особистості космічно-інопланетного типу – це має стати стратегічною ціллю не тільки філософії освіти, але й освіти загалом. Нині людство виходить не тільки з філософськи правомірного визнання інопланетних цивілізацій, але й переконання у швидкому прояві позаземного розумного світу, поселення людства в космосі. Проблеми інопланетних цивілізацій і космічні поселення землян стали в ряд найпекучіших проблем сучасності. Це, можливо, центральні проблеми останнього часу. І в зв'язку з цим, на нас чекають радикальні перетворення у філософії, науці, техніці, технології і світобаченні. Найбільш приголомшливі відкриття ХХІ ст. будуть здійснені завдяки обміну науковою і технічною інформацією з більш розвиненими і високодуховними інопланетними цивілізаціями.

Виходячи з висловленого вище правомірно поставити питання: які ж основні контури нової цивілізації? По-перше, очевидним стає принципово інший тип детермінації нової цивілізації. Це будуть вже не соціально-економічні й технічно-технологічні чинники, а фактори людської самодетермінації – свідомості, вільного вибору соціально-культурних пріоритетів. По-друге, така цивілізація буде ґрунтуватися на іншій, ніж техногенна, системі культурних цінностей: на етиці ненасильства, на відмові від культу сили і панування, на толерантному ставленні до різних культурних традицій, на принципово інших засадах ставлення до природи. Зростаюча цінність і єдність людства буде супроводжуватися зростанням багатоваріантності та різноманітності культурного розвитку. По-третє, нове суспільство буде засноване на розвитку нового типу соціальних зв'язків людей. Суспільство розрізнених, атомізованих індивідів зміниться на суспільство вільних соціальних спільнот, де людина стане будувати свої зв'язки, виходячи з міркувань вільного вибору, орієнтуючись на власні смаки й потреби. По-четверте, технологічною основою майбутньої цивілізації будуть принципово нові процеси і об'єкти, які набули назви «синергетичних, тобто таких, які здатні до саморозвитку (комп'ютерні системи, біотехнологічні комплекси тощо) [Філософія, 2008: с. 240].

В майбутньому, дякуючи колосальному розвитку ІВТ НТП, коли вдасться синтезувати всі чотири фундаментальні взаємодії в природі, людство навчиться керувати відкритими космічними системами не за допомогою потужних енергетичних впливів, а принципово іншим способом – ставлячи ці системи в такі умови, коли малими впливами будемо вивільняти з них величезні енергетичні й інші потоки (наприклад, нейтрино, кварки, глюони, гравітаційні хвилі тощо). Це дозволить поглянути на нашу земну цивілізацію з незвичної – космічно-інопланетної точки зору, щоб краще пізнати самих себе з духовно-моральної точки зору і спрямувати свій розум на реалізацію внутрішніх творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу. Проблема позаземних цивілізацій уже стала своєрідним компасом для багатьох наук, розширивши в багато разів їх горизонти. І через деякий час ми звільнимся від антропоморфізму, доб'ємося розкритості в своїх уявленнях про інопланетний Розум у Всесвіті. І тоді людина, безумовно, виявить його прояви. Філософ О. Коблов висловився так: «Відзначаючи

зростання ролі соціального фактора в розвитку життя у Всесвіті, ми стверджуємо, що соціальна форма руху в ході всієї історії поступово перетворюється у космічний і космологічний фактор, який визначає долю Всесвіту» [Петрович, 1970: с. 19].

Якщо не встановимо контакт з інопланетними цивілізаціями, людство як замкнена система деградує, виродиться, бо в кожній замкненій системі згідно положень синергетики відбуваються лише процеси, що ведуть до збільшення ентропії, тобто хаосу, безладу. Щоб уникнути цього, необхідно не просто вихід у космос, зокрема, ближній, а в далекий, де можлива зустріч з інопланетянами, а, отже, стане можливим спілкування і співробітництво і, як результат, буде здійснюватися обмін досвідом, науковими, технічними, технологічними, культурними і духовно-моральними знаннями, енергією і речовиною. Тоді людство стане відкритою системою і буде жити вічно.

Згідно Е. Тоффлеру, людство розвивається хвилями [Тоффлер, 1999]. У третьому тисячолітті людство повинне здійснити революційний поворот до нових форм цивілізаційного прогресу, інакше настане духовна, ментальна й антропологічна криза, III світова війна, а з нею крах цивілізації.

Нами розроблена схема революційного і духовного розвитку людства (рис. 1), згідно якої, після соціально-економічного феномену (третьої хвилі), відбувається четверта хвиля (ноотехнологій за К. В. Корсаком) під час якої здійснюється ІВТ й освітня революція, які передбачають радикально нові засоби життєзабезпечення і створення духовно-морального суспільства з високою духовністю первісних християн за життя Ісуса Христа.

Але жахливе забруднення довкілля, зіссуття клімату, вичерпання ресурсів ґрунту і природних енергетичних джерел, демографічний фактор, локальні воєнні конфлікти тощо привели людство, за висновками науковців Римського клубу, до катастрофічного вичерпання ресурсів життєзабезпечення земель, що веде до тотального колапсу в середині XXI ст. Тому можлива точка біфуркації суспільства (рис. 1) – або розвиток людства піде по космічно духовній гілці, або настане криза суспільства: духовно-моральна, екоглобалістична, антропологічна, ментальна несумісність і, як наслідок третя світова війна, що означатиме крах цивілізації, її зникнення з лиця Землі. У разі позитивного духовно-морального розвитку цивілізації (по верхній гілці) настане п'ята хвиля, в межах якої відбудеться космічна революція – розселення людства в космос, розширення його життєвого простору (космічна експансія), бо в решті-решт планета Земля не витримає колосального антропологічного перевантаження (яке вже розпочалося в наш час). Це стане можливим, коли людство створить космічно-духовне ноосферне суспільство, подальша еволюція якого приведе до створення високорозвиненої космічної надцивілізації. Остання буде можливою якщо здійсниться перехід від людини розумної до людини високодуховної, космічно-інопланетної (божественної за Бердяєвим). Тоді така людська надцивілізація буде існувати вічно [Поліщук, 2013с: с. 83–95].

Отже, людина майбутнього – це гармонія найвищих якостей розуму, духовності, моральності, високорозвиненого інтелекту, божественності при гармонійному сполученні з довершеним фізичним та емоційним тілом, спрямована на реалізацію своїх творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу, яка здатна переселитися і жити в космосі в умовах високорозвиненої, високодуховної космічно-інопланетної цивілізації, бути мудрою, любити Бога, спілкуватися і переймати знання та досвід інших космічно-інопланетних високодуховних цивілізацій, творити на благо людського суспільства та природи, інакше людст-

во чекає катастрофа [Поліщук, 2013b: с. 74–83]. Це і є концепція довершеної високодуховно-моральної особистості – образ людини космічно-інопланетного майбутнього, який системі освіти і її філософії потрібно виховувати уже сьогодні, доки не пізно. Виховання такої людини – величне завдання системи освіти і близького оточення.

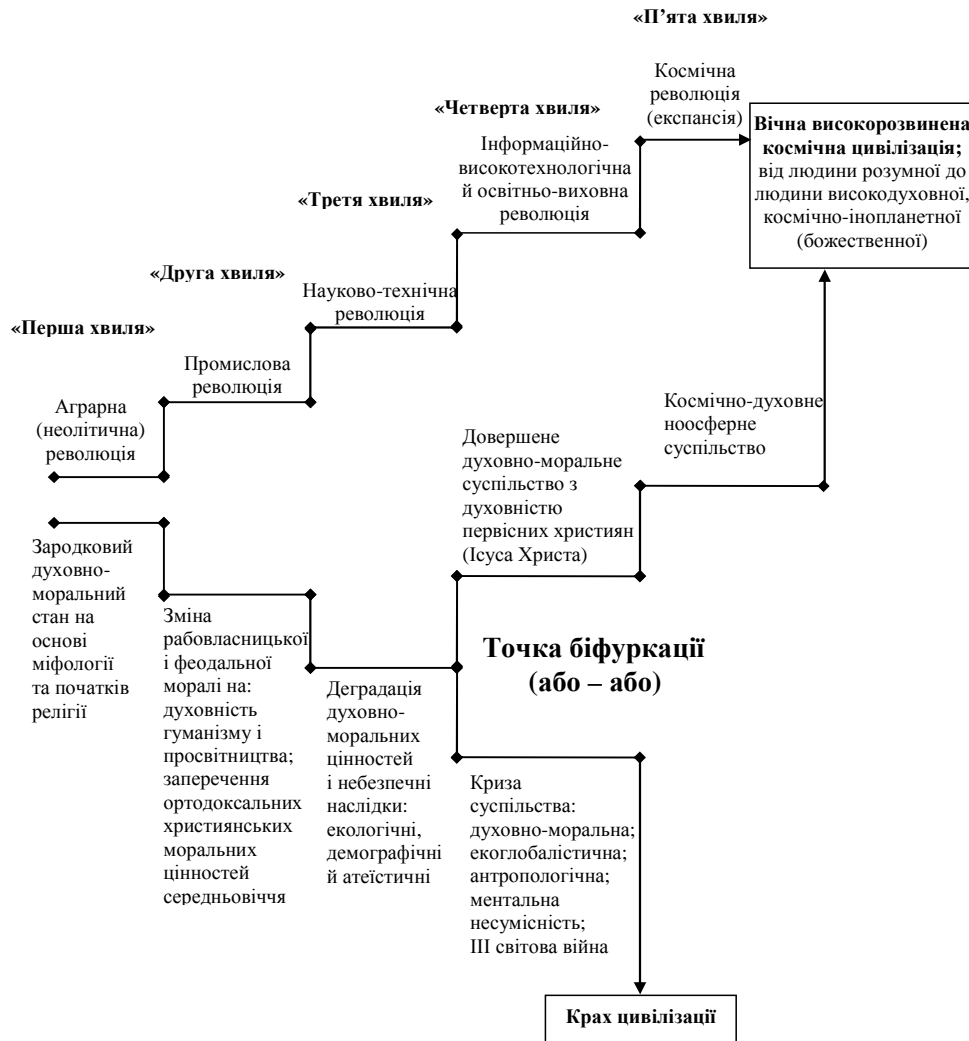

Рис. 1. Схема революційного і духовного розвитку суспільства

Отже, без виховання в людей за допомогою освіти та філософії освіти [Поліщук, 2013d: с. 166–172.], особливо в молодих, ноосферного і космічно-духовно-морального (божественного) світогляду неможливе існування людської цивілізації на Землі, а тим більше переселення людей в космічні поселення та освоєння енергетичних і матеріальних ресурсів галактичних і мегагалактичних зоряних систем.

Література

- Дайсон, 1991 – Дайсон Ф. Век двадцать первый ; [пер. с англ. Ю. В. Сачкова]. [Электронный ресурс] // Природа. – 1991. – № 4. – Режим доступа: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/JURNAL/NATURE/OLD/DYSON.HTM>.
- Дайсон, 1984 – Дайсон Ф. Нарушая покой Вселенной // Природа. – 1984. – № 3. – С. 120–128; № 4. – С. 123–128.
- Джерард, 1979 – Джерард К. О'Нейл. Форум: Колонизация космоса и SETI ; [пер. А. Семенова]. [Электронный ресурс] // Cosmic Search. – March, 1979. – Режим доступа: http://go2stars.narod.ru/pub/Eo22_ONISP.html.
- Петрович, 1970 – Петрович Н.В. Кто Вы? – М.: Молодая гвардия, 1970. – 285 с.
- Поліщук, 2012 – Поліщук Н.В. Науково-технічний прогрес і духовно-моральне становлення молоді: [монографія]. – Рівне: О. Зень, 2012. – 464 с.
- Поліщук, 2013а – Поліщук Н.В. Феномен веры как один из важнейших элементов знания и воспитания духовности молодого специалиста // Философия образования. – 2013. – № 3 (48). – С. 160–169.
- Поліщук, 2013б – Поліщук Н.В. Феномен віри в чудо – необхідний рушій творчості сучасної учнівської та студентської молоді в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу // Сб. науч. труд. SWorld. Материалы международной научно-практической конференции «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании '2013» – Вып. 2. Том 24. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2013. – С. 74–83.
- Поліщук, 2013с – Поліщук Н.В. Філософсько-освітні та духовні перспективи науково-технічного розвитку цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу // Сб. науч. труд. SWorld. Материалы международной научно-практической конференции «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития '2013». – Вып. 3. – Том 30. – Иваново: Маркова АД, 2013. – С. 83–95.
- Поліщук, 2013d – Поліщук Н.В. Философия образования – фундатор духовности молодого поколения в эпоху научно-технического прогресса // Философия образования. – 2013. – № 2 (47). – С. 166–172.
- Поліщук, 2013e – Поліщук Н.В. Формування почуття добра як важливої якості громадянина-гуманіста в сучасному філософському осмисленні // Сб. науч. труд. SWorld. Материалы международной научно-практической конференции «Современные направления теоретических и прикладных исследований '2013». – Вып. 1. – Том 25. – Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2013. – С. 68–79.
- Топфлер, 1999 – Топфлер Э. Третья волна. – М.: ООО «Фирма «Изд-во АСТ», 1999. – 784 с.
- Філософія, 2008 – Філософія: [навч. посіб.] / [Т.О. Сілаєва, Н.В. Гнаевич, Г.О. Орендарчук, З.С. Сокол]; за заг. ред. Т.О. Сілаєвої. – Тернопіль: Астон, 2008. – 360 с.
- Философия: современность и ретроспектива, 2013 – Философия: современность и ретроспектива: монографія; [авт.кол.: Полищук Н.В, Горбатюк Т.В., Егоров А.Г. и др.]. – Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2013. – 141 с.
- Polishchuk, 2013 – Polishchuk N.V. Philosophical essence and development spirituality of the person during an epoch of modern scientific and technical progress // 1st International scientific conference «Science progress in European countries: new concepts and modern solutions»: Volume 1. Papers of the 1st International scientific conference. March 28, 2013, Stuttgart, Germany. – 2013. Vol. 1. – P. 167–170.

References

- Dajson F. Vek dvadcat perviy [A century twenty first]; transl. U.V. Sachkova // Nature. – 1991. – № 4. // <http://vivovoco.rsl.ru/VV/JURNAL/NATURE/OLD/DYSON.HTM>.
- Dajson F. Narushaya pokoi Vselennoi [Disturbing the peace of the universe] // Nature. – 1984. – № 3. – P. 120–128; № 4. – P. 123–128.

- Dzherard K. O'Nejl.* Forum: Kolonizacia kosmosa i SETI [A forum: Colonization of space and SETI]; transl. A. Semenova // *Cosmic Search*. – March, 1979. // http://go2stars.narod.ru/pub/E022_ONISP.html.
- Petrovich N.V.* Kto Vi? [Who are you?]. – Moscow: Molodaia gvardiia, 1970. – 285 p.
- Polishchuk N.V.* Naukovo-texnichnyi progress i duxovno-moral'ne stanovlennia molodi [Scientific and technical progress and spiritually-moral becoming of youth]. – Rivne: O.Zen, 2012. – 464 p.
- Polishchuk N.V.* Fenomen veri kak odin iz vagnykh elementov znania i vospitania duxovnosti molodogo specialista [Phenomen of belief as one of the major elements of knowledge and education of spirituality of the young expert] // *Philosophiia obrazovaniia*. – 2013. – № 3 (48). – P. 160–169.
- Polishchuk N.V.* Fenomen viri v chudo – neobxidnyy ruhiy tvorchosti suchasnoi uchniv'skoi ta student's'koi molodi v epoxu informatsiyno-visokotexnologichnogo progressu [Phenomenon of belief in a miracle is necessary engine of creativity of modern student's and student's youth during an epoch of information-highly technological progress] // *Sbornik nauchnykh trudov SWorld*. «Sovremennye problemy i puti ih resheniya v nauke, transporte, proizvodstve i obrazovanii'2013» [«Modern problems and ways of their decision in a science, transport, manufacture and formation'2013»]. – Is. 2. – Vol. 24. – Odessa: KUPRIENKO, 2013. – P. 74–83.
- Polishchuk N.V.* Filosofs'ko-osvitni ta duxovni perspektivi naukovo-texnichnogo rozvitku civilizatsii v epoxu informatsiyno-visokotexnologichnogo progressu [Philosophy-educational and spiritual prospects of scientific and technical development of a civilization during an epoch information-highly technological to progress] // *Sbornik nauchnykh trudov SWorld*. «Nauchnye issledovaniya i ih prakticheskoe primenenie. Sovremennoe sostoyanie i puti razvitiya'2013» [«Scientific researches and their practical application. A modern condition and ways of development'2013»]. – Is. 3. – Vol. 30. – Ivanovo, 2013. – P. 83–95.
- Polishchuk N.V.* Filosofia obrazovaniia – fundator duxovnosti molodogo pokolenia v epoxu nauchno-texnicheskogo progressu [Philosophy of Education is the base of spirituality of young generation during an epoch of scientific and technical progress] // *Philosophiia obrazovaniia*. – 2013. – № 2 (47). – P. 166–172.
- Polishchuk N.V.* Formuvannia pochuttia dobra iak vaglivoi iakosti gromadianina-gumanista v suchasnomu filosofs'komu osmyslenni [Formation of feelings of goods as important qualities of the citizen-humanist in modern philosophical judgement] // *Sbornik nauchnykh trudov SWorld* «Sovremennye napravleniya teoreticheskikh i prikladnykh issledovaniy'2013» [«Modern directions theoretical and applied researches'2013»]. – Is. 1. – Vol/ 25. – Odessa: KUPRIENKO, 2013. – P. 68–79.
- Toffler E.* Tretia volna [The third wave]. – Moscow: OOO «Firm «Publishing house AST», – 1999. – 784 p.
- Filosofia [Philosophy]* / [Silaeva T.O., Gnasevich N.V., Orendarchuk G.O., Socol Z.S.]; Ed. T.O. Silaevoj. – Ternopol: Aston, 2008. – 360 p.
- Filosofia: sovremennost' i retrospektiva [Philosophy: the present and a retrospective show]* / [Polishchuk N.V. Gorbatjuk T.V., Egorov A.G.]. – Odessa: Kuprienko CV, 2013. – 141 p.
- Polishchuk, 2013 – Polishchuk N.V.* Philosophical essence and development spirituality of the person during an epoch of modern scientific and technical progress // 1st International scientific conference «Science progress in European countries: new concepts and modern solutions»: Volume 1. Papers of the 1st International scientific conference. March 28, 2013, Stuttgart, Germany. – 2013. Vol. 1. – P. 167–170.

